

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Patrimonio Cultural e Museoloxía	Código	710521002	
Titulación	Mestrado Universitario en Estudos Avanzados en Museos, Arquivos e Bibliotecas			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Humanidades			
Coordinación	Rodríguez Caramés, Santiago	Correo electrónico	s.rodriguez.carames@udc.es	
Profesorado	Rodríguez Caramés, Santiago	Correo electrónico	s.rodriguez.carames@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Materia que permite coñecer a evolución do concepto de patrimonio cultural e dos museos ao longo do tempo. A través de clases teórico-prácticas entenderanse os museos como exemplos completos da xestión do patrimonio e estudaranse diversos modelos a partir de experiencias de primeira man.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	CE1 ? Estar capacitado para investigar en temas de patrimonio cultural e bibliográfico documental
A2	CE2 ? Coñecer e manexar as técnicas museográficas e historiográficas
A3	CE3 ? Saber manexar e aplicar as novas tecnoloxías no eido do patrimonio cultural e bibliográfico documental
A4	CE4 ? Saber manexar estratexias de márketing cultural
A5	CE5 ? Estar capacitado para a xestión en museos
A8	CE8 ? Estar capacitado para a posta en valor e a difusión do patrimonio culturale bibliográfico documental
A10	CE10 ? Estar capacitado para deseñar, xestionar e organizar exposicións permanentes e temporais
B1	CB6 ? Posuir e comprender os coñecementos que acheguen una base u oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas a miúdo nun contexto de investigación
B2	CB7 ? Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos nunha base ou oportunidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B4	CB9 ? Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sin ambigüidades
B5	CB10 ? Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que haberá de se en gran medida autodirixido ou autónomo
B6	CG1 ? Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrita nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B7	CG2 ? Dominar a expresión e a comprensión de xeito oral ou escrita dun idioma estranxeiro
B8	CG3 ? Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicación (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para o aprendizaxe ao longo da súa vida
B12	CG8 ? Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
C1	CT1 ? Capacidade de análise e síntese
C2	CT2 ? Capacidade de resolución de problemas
C3	CT3 ? Habilidades para localizar e analizar información de fontes diversas
C4	CT4 ? Capacidade de crítica e autocrítica
C5	CT5 ? Capacidade de innovar
C9	CT10 ? Incorporas as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, no análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
C10	CT11 ? Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica profesional

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer os diferentes bens de interese cultural de Galicia e o seu réxime xurídico.	AP1 AP2 AP3 AP8 AP10		
Analizar a produción de bens culturais e o concepto de patrimonio tanto do pasado como do presente		BP1 BP2 BP4 BP5 BP6 BP7 BP8 BP12	
Entender os procesos de xestión de patrimonio	AP1 AP2 AP3 AP4 AP5 AP8 AP10	BP1 BP2 BP4 BP6 BP8 BP12	CP1 CP2 CP3 CP4 CP5 CP9 CP10
Estudar os museos e a súa evolución e comprender o seu funcionamento como centros de investigación, de conservación e difusión dos bens culturais			CP1 CP2 CP3 CP9
Repasar o percorrido histórico da teoría do patrimonio e a museoloxía e a interrelación entrambos os dous.	AP1	BP1 BP2 BP4 BP5 BP6 BP12	CP1 CP3 CP4

Contidos	
Temas	Subtemas
BLOQUE I. O PATRIMONIO CULTURAL	1.1. Definición e xeneralidades do Patrimonio Cultural 1.2. Patrimonio Cultural ou Patrimonio Histórico? 1.3. Patrimonio Cultural versus Patrimonio Natural 1.4. Patrimonio Nacional e patrimonios nacionais 1.5. Patrimonio material e inmaterial
1. O concepto do Patrimonio Cultural	
2. A teoría do Patrimonio: unha breve historia	2.1. Da Antigüidade ao Renacemento 2.2. A Ilustración e as primeiras teorías da restauración: Francia e Italia 2.3. As dúas grandes figuras do XIX: Viollet-le-Duc e Ruskin 2.4. Aloís Riegl e os valores do monumento 2.5. A Escola do Restauo italiana 2.6. A teoría do Patrimonio após a Segunda Guerra Mundial 2.7. Teorías actuais e xiros identitarios

3. Lexislación do Patrimonio Cultural	3.1. Institucións e Patrimonio 3.2. Marcos internacionais: UNESCO 3.3. A lexislación estatal: a Lei de Patrimonio Histórico Español (1985) 3.4. A lexislación galega: a Lei do Patrimonio Cultural de Galicia (1995 e 2016) 3.5. Máis aló das institucións: a dimensión social e popular
4. Tipos de Patrimonio e as súas especificidades	4.1. Patrimonio arquitectónico 4.2. Patrimonio arqueolóxico 4.3. Patrimonio etnolóxico 4.4. Patrimonio industrial científico e técnico 4.5. Patrimonio documental e bibliográfico
5. Xestión, difusión e didáctica do Patrimonio Cultural	5. Xestión, difusión e didáctica do Patrimonio Cultural
6. Patrimonio e turismo	6. Patrimonio e turismo
BLOQUE II. MUSEOLOXÍA E PATRIMONIO CULTURAL	1. Museo, museografía e museoloxía: introdución conceptual
1. Museo, museografía e museoloxía: introdución conceptual	
2. Breve historia do museo e a ciencia museolóxica	2.1. Da Antigüidade á Ilustración 2.2. O século XIX e os comezos da museoloxía contemporánea 2.3. Tendencias museolóxicas na primeira metade do século XX 2.4. Nova Museoloxía 2.5. Tendencias actuais, xénero e decolonialidade
3. O museo como espazo do patrimonio: concienciación, investigación, protección e conservación	3. O museo como espazo do patrimonio: concienciación, investigación, protección e conservación

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Investigación (Proxecto de investigación)	A1 A2 A3 A8 B1 B2 B4 B5 B6 B7 B8 B12 C1 C2 C3 C4 C5 C9 C10	8	96	104
Saídas de campo	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B12 C10	4	8	12
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A5 A8 B1 B2 B4 B5 B12 C3 C10	16	0	16
Discusión dirixida	A1 A2 A8 A10 B1 B2 B4 C1 C2 C3	4	12	16
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Investigación (Proxecto de investigación)	Aplicación dos os coñecementos adquiridos na aula a través dunha pequena investigación sobre casos concretos.
Saídas de campo	Visita e posterior reflexión a unha institución museística e ao patrimonio da cidade de Ferrol como forma de achegamento ao patrimonio próximo.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia, aberta sempre á discusión co alumnado.
Discusión dirixida	Preparación e posta en común dunhas temáticas para debate conxunto na aula.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Investigación (Proxecto de investigación) Discusión dirixida Saídas de campo Sesión maxistral	A atención personalizada levará a cabo a través de titorías previamente concertadas co profesor da materia.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Investigación (Proxecto de investigación)	A1 A2 A3 A8 B1 B2 B4 B5 B6 B7 B8 B12 C1 C2 C3 C4 C5 C9 C10	Traballo individual principal do curso, consistente na análise de casos a través dos contidos e as metodoloxías académicas vistas na aula.	60
Discusión dirixida	A1 A2 A8 A10 B1 B2 B4 C1 C2 C3	Preparación e celebración dun debate conxunto por equipos e a asunción de diferentes roles na discusión.	20
Saídas de campo	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B12 C10	Reflexión individual do alumnado sobre a saída de campo.	20
Outros			

Observacións avaliación

Aqueles/as alumnos /as que teñan algún tipo de excepcionalidade para vir a clase legalmente concedida, que falen co/a profesor/a á comezos de curso para establecer as titorías e os sistemas de avaliación correspondentes.

Avaliarase toda proba realizada individualmente ou en grupo tanto na aula como fóra. Cada parte da avaliación deberá superar 50% da nota para poder facer o cómputo final

As probas non realizadas puntúan como cero.

A cualificación de "no presentado" corresponde ao alumnado que non participase en ningunha proba da avaliación.

Avaliación extraordinaria: nesta avaliación, o traballo de investigación computará 100%.

Implicacións da fraude académica na realización das probas ou actividades de avaliación: a realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Atención á diversidade: a materia poderá ser adaptada ao estudantado que precise da adopción de medidas encamiñadas ao apoio á diversidade (física, visual, auditiva, cognitiva, de aprendizaxe ou relacionada coa saúde mental). De ser o caso, deberán contactar, nos prazos oficiais estipulados de maneira previa a cada cuatrimestre académico, cos servizos dispoñíbeis na UDC, coa Unidade de Atención á Diversidade (<https://www.udc.es/cufie/ADI/apoioalumnado/>).

Fontes de información

Bibliografía básica	- ALONSO FERNÁNDEZ, Luis (1993). Museología: introducción a la teoría y práctica del museo. Madrid: Itsmo - GONZÁLEZ-VARAS IBÁÑEZ, Ignacio (2008). Conservación de bienes culturales: teoría, historia, principios y normas. Madrid: Cátedra - GONZÁLEZ-VARAS IBÁÑEZ, Ignacio (2015). Patrimonio cultural. Conceptos, debates y problemas. Madrid: Cátedra - HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, Francisca (2006). Planteamientos teóricos de la museología. Xixón: Trea - LORENTE, Jesús Pedro (2012). Manual de historia de la museología. Xixón: Trea - QUEROL, María Ángeles (2010). Manual de gestión del patrimonio cultural. Madrid: Akal

